

Sildenafil a Sildenafil citras w recepturze – zapis na recepcie, przeliczanie.

Początkowo w leczeniu leki recepturowe z sildenafilem sporządzano z tabletek zawierających jego sól - cytrynian sildenafilu. Było to problematyczne, chociażby z uwagi na obecność otoczki tabletki (konieczność odsiewania). Dawka podana na opakowaniu tabletek informuje o zawartości substancji czynnej w postaci zasady, zaś w tabletkę zawarta jest jej sól. Przykładowo preparat Sildenafil Apotex 100 mg (lub Viagra 100 mg) zawiera 140,48 mg cytrynianu sildenafilu, co odpowiada 100 mg sildenafilu. Wprowadzony niedawno do receptury nowy surowiec to sildenafil w postaci cytrynianu *Sildenafil citras* (Sildenafilu cytrynian).

Lekarz zapisuje receptę, np. na 12 globulek ze składnikiem Sildenafil 25 mg, zaś farmaceuta, chcąc sporządzić zapisany lek przy użyciu surowca farmaceutycznego, musi uwzględnić intencję lekarza, który najprawdopodobniej kierował się dawką tabletek i nie wie, że jest ona podana po dokonaniu przeliczeń na substancję zasadę, a farmaceuta będzie używał surowca w postaci soli, co doprowadzi do wykonania leku recepturowego z inną dawką substancji. Dlatego w przypadku leków z tym składnikiem konieczne jest dokonanie przeliczenia dawki przepisanej substancji na jej sól. Substancja ta posiada monografię w Farmakopei Polskiej XI *Sildenafil Citras* (Syildenafilu cytrynian, m.cz. 667). Należy odważyć 421,44 mg cytrynianu syildenafilu, co odpowiada 300 mg syildenafilu (m.cz. 474,58).

Rp.
Sildenafil 25 mg
Oleum Cacao q.s
M.f. glob. vag. D.t.d. N° 12
D.S. Depochwowo 4 x dziennie przez 3 dni

Jeśli lekarz zapisze składnik jako cytrynian sildenafilu, tak jak przedstawiono na recepcie poniżej, należy odważyć surowiec farmaceutyczny w przepisanej ilości:

Rp.
Sildenafil citratis 1,0
Lekobazae ad 100,0
M.f. ung.
D.S. Stosować zewnętrznie 2 x dz.

Podsumowując:

Jeżeli lekarz napisze: Sildenafil 0,1 (100mg) to domyślnie chce podać dawkę 0,1 sildenafilu (lekarz nie musi wiedzieć, czy do sporządzenia leku farmaceuta użyje tabletkę czy dostępny już surowiec farmaceutyczny w postaci proszku). W tym przypadku należy przeliczyć dawkę sildenafilu na ilość cytrynianu (czyli wziąć odpowiednio więcej cytrynianu). W przeliczeniu należy uwzględnić, że: 100 mg sildenafilu odpowiada 140,48 mg cytrynianu sildenafilu.

100 mg sildenafilu = 140,48 mg cytrynianu sildenafilu

W czasie, kiedy przechodzimy z recept papierowych na elektroniczne dobrze byłoby, aby lekarz tworząc swoją bazę recept, które ordynuje pacjentom wpisał do systemu komputerowego prawidłowo nazwy surowca i wtedy tylko by je powielał. Na pewno nie odbędzie się to bez pomocy

farmaceutów, bowiem lekarz nie musi wiedzieć dokładnie, jakie są stopnie uwodnienia czy postacie chemiczne danej substancji. Zazwyczaj korzystał ze składów tradycyjnych, gdzie recepta będąca pisemnym poleceniem lekarza dla farmaceuty była czytelna i nie wzbudzała wątpliwości, który surowiec należy użyć. Jednak przechodząc ze świata papierowego do świata cyfrowego będziemy chcieli aby wszystko było wpisane dokładnie, bowiem nawet czasem brak jednego znaku interpunkcyjnego w świecie cyfrowym budzi wątpliwości i uniemożliwia dalsze postępowanie. Tak więc farmaceuci powinni uczestniczyć w prawidłowym zdigitalizowaniu składów leków recepturowych, aby uniknąć niejednoznacznych sposobów ich zapisu na recepte.

Niniejszy materiał jest zgodny ze stanowiskiem Prof. dr hab. n. farm. M. Sznitowskiej i dr n. farm. Moniki Gajewskiej (Katedra i Zakład Farmacji Stosowanej Wydział Farmaceutyczny Gdański Uniwersytet Medyczny).

Piśmiennictwo:

1. M. Gajewska, M. Sznitowska: Podstawy receptury aptecznej. Materiały do ćwiczeń dla studentów farmacji. Fundacja Pro Pharmacia Futura, Warszawa 2020
2. Katalog produktów. Surowce farmaceutyczne do receptury aptecznej Fagron 2020
3. Poradnik Receptury Współczesnej cz.1 i cz. 2. Fagron 2019
4. Farmakopea Polska wyd. XI, URPL, Warszawa 2017
5. Karta Charakterystyki Produktu Leczniczego Sildenafil Apotex 100 mg